

СУЧАСНІ НАУКОВІ ПІДХОДИ ДО МОДЕЛЮВАННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Чередніченко Сергій Вікторович,

доцент кафедри теорії та методики фізичної культури
Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка
ORCID ID: 0000-0002-4690-2371

Скиба Ольга Олександрівна,

кандидат біологічних наук, доцент,
доцент кафедри туризму та медико-біологічного супроводу
Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка
ORCID ID: 0009-0001-1512-9355

Фісенко Андрій Вікторович

викладач фізичної культури
Державного професійно-технічного навчального закладу «Сумський центр ПТО»
ORCID ID: 0009-0008-9319-9173

У статті розкрито сутність і зміст поняття моделювання освітнього процесу в початковій школі, його роль у вдосконаленні педагогічної діяльності та підвищенні ефективності навчання молодших школярів. На основі аналізу сучасних наукових джерел, праць українських і зарубіжних дослідників (І. Бех, О. Савченко, Н. Бібік, Л. Виготський, Ж. Піаже, Дж. Дьюї та ін.) визначено методологічні засади педагогічного моделювання в умовах Нової української школи. Уточнено поняття педагогічної моделі як системного засобу репрезентації, прогнозування та оптимізації освітнього процесу. Особливу увагу приділено інноваційним технологіям моделювання навчальної діяльності, зокрема використанню компетентнісного, діяльнісного, системного, синергетичного та особистісно орієнтованого підходів.

Розглянуто методологію побудови педагогічних моделей, які забезпечують ефективність навчання фізичних, мовних, математичних і художньо-естетичних дисциплін у початковій школі. Визначено критерії та показники якості педагогічного моделювання, а також запропоновано етапи розроблення моделей з урахуванням психофізіологічних особливостей молодших школярів.

Наголошено, що моделювання освітнього процесу сприяє підвищенню педагогічної майстерності вчителя, створенню умов для розвитку ключових компетентностей і формуванню в учнів пізнавальної активності, самостійності, критичного мислення. Зроблено висновок про доцільність подальшого удосконалення методики моделювання шляхом інтеграції цифрових технологій, штучного інтелекту та адаптивних навчальних систем.

Ключові слова: моделювання, освітній процес, початкова школа, компетентнісний підхід, системний підхід, педагогічна модель, інноваційні технології, молодші школярі.

Cherednichenko Serhii, Skyba Olha, Fisenko Andriy. Modern scientific approaches to modeling the educational process in primary school

The article reveals the essence and content of modeling the educational process in primary school, its role in improving pedagogical activity and increasing the efficiency of learning for younger students. Based on the analysis of modern scientific sources, the works of Ukrainian and foreign researchers (I. Bekh, O. Savchenko, N. Bibik, L. Vygotsky, J. Piaget, J. Dewey, etc.), the methodological foundations of pedagogical modeling in the context of the New Ukrainian School are determined. The concept of a pedagogical model is clarified as a systemic means of representing, predicting, and optimizing the educational process.

Particular attention is paid to innovative technologies of modeling educational activities, including the use of competency-based, activity-based, systemic, synergetic, and personality-oriented approaches. The methodology for constructing pedagogical models that ensure the effectiveness of teaching physical, linguistic, mathematical, and artistic-aesthetic disciplines in primary school is examined.

Criteria and indicators of the quality of pedagogical modeling are defined, and the stages of model development are proposed, taking into account the psychophysiological characteristics of younger students. It is emphasized that modeling the educational process contributes to improving teachers' pedagogical skills, creating conditions for the development of key competencies, and forming students' cognitive activity, independence, and critical thinking. The conclusion emphasizes the expediency of further improving modeling methodology through the integration of digital technologies, artificial intelligence, and adaptive learning systems.

Key words: modeling, educational process, primary school, competency-based approach, system approach, pedagogical model, innovative technologies, younger students.

Вступ. Проблема моделювання освітнього процесу у початковій школі набуває особливої актуальності в контексті модернізації української освіти та реалізації концепції Нової української школи (НУШ). Сучасна педагогічна наука орієнтується на пошук ефективних шляхів підвищення якості навчання, розвитку критичного мислення, формування життєвих і соціальних компетентностей. У цьому контексті моделювання виступає не лише як метод наукового пізнання, але й як інструмент педагогічного проектування, що забезпечує системність, прогнозованість і адаптивність освітнього процесу.

У дослідженнях І. Бега [1], О. Савченко [2], Н. Бібік [3] підкреслюється, що ефективність навчання в молодшому шкільному віці залежить від здатності педагога створити модель навчального середовища, яка стимулює розвиток пізнавальної активності, творчості, емоційного інтелекту та самостійності дитини. Підхід до навчання як до моделювання реальних життєвих ситуацій відповідає принципам компетентнісного навчання та гуманістичної педагогіки.

Метою статті є аналіз сучасних наукових підходів до моделювання освітнього процесу в початковій школі та визначення методологічних засад його ефективного впровадження.

Матеріали та методи.

Теоретичні засади педагогічного моделювання

Поняття та сутність педагогічного моделювання. Педагогічне моделювання розглядається як процес створення узагальненого образу педагогічного явища, що дозволяє дослідити його структуру, закономірності функціонування і можливості оптимізації. На думку В. Краєвського, модель виступає засобом перетворення теоретичних знань у практичні дії, що є основою педагогічного проектування [7].

Модель освітнього процесу в початковій школі включає такі компоненти:

- цільовий (формування ключових компетентностей);
- змістовий (добір навчального матеріалу);
- процесуальний (методи, форми, засоби навчання);
- результативний (очікувані результати навчання).

Історичний розвиток і наукові підходи. Ідеї моделювання в педагогіці мають глибоке коріння у працях Л. Виготського, який наголошував на ролі соціального контексту й зони найближчого розвитку [4]; Дж. Дьюї – на досвідному навчанні [6].

В українській педагогіці концепцію педагогічного моделювання активно розробляли О. Савченко, Н. Бібік, Л. Карамушка, В. Сухомлинський, які визначали його як проектування педагогічної взаємодії з урахуванням вікових, мотиваційних і когнітивних особливостей учня [2; 3; 8; 9]. Сучасні наукові підходи до моделювання освітнього процесу

Компетентнісний підхід. Компетентнісний підхід передбачає моделювання навчальних ситуацій, які формують здатність застосовувати знання в реальних умовах [3]. Для початкової школи це означає створення

ситуативно-ігрових моделей, у яких учні діють як суб'єкти пізнання.

Діяльнісний підхід. Згідно з Б. Сусь та М. Шут [4], М. Шмир [5], діяльнісний підхід в освітньому процесі є ефективним способом забезпечення набуття знань, що відзначаються дієвістю та є основою компетентності особистості. Тому модель освітнього процесу має будуватися на принципі «навчання через діяльність», де учень сам конструє знання.

Системний і синергетичний підходи. Моделювання освітнього процесу базується на системному підході, що дозволяє розглядати школу як відкриту педагогічну систему [7]. Синергетичний підхід підкреслює самоорганізацію освітніх систем і непередбачуваність результатів розвитку дитини.

Особистісно орієнтований підхід. Центром моделі виступає дитина як активний суб'єкт навчання. Педагогічна модель повинна передбачати варіативність, емоційну підтримку, розвиток рефлексії й самооцінки [1; 9].

Результати дослідження. Методологія побудови моделі освітнього процесу в початковій школі. Моделювання освітнього процесу в початковій школі є складним багаторівневим процесом, який охоплює діагностику, проектування, реалізацію та оцінку результатів навчальної діяльності. Методологічною основою цього процесу є системний, діяльнісний, компетентнісний і гуманістичний підходи, що забезпечують цілісність і ефективність побудови педагогічних моделей.

Мета моделювання полягає у створенні інтегрованої, адаптивної та науково обґрунтованої системи навчання, яка відповідає віковим особливостям молодших школярів і сприяє розвитку їхніх ключових компетентностей, передбачених Державним стандартом початкової освіти.

Процес моделювання включає п'ять етапів: діагностичний, проектувальний, конструктивний, реалізаційний і аналітико-оцінювальний [2; 7]. Кожен із них має власні цілі, завдання, методи та критерії ефективності.

Діагностичний етап є вихідною точкою у побудові будь-якої педагогічної моделі, адже саме на цьому етапі визначається вихідний стан освітнього середовища, рівень сформованості компетентностей і потреб учнів.

Зміст діагностики охоплює три основні складові:

1. Аналіз потреб і особливостей учнів. Досліджуються когнітивні, емоційні та соціальні характеристики молодших школярів, їхня мотивація до навчання, рівень розвитку пізнавальних процесів, інтересів, комунікативних навичок. Використовуються методи спостереження, анкетування, психолого-педагогічного тестування.

Отримані результати дозволяють виявити сильні сторони дитини, а також зони розвитку, що потребують педагогічної підтримки.

2. Аналіз освітнього середовища. Вивчається стан навчально-методичного забезпечення, матеріально-технічних умов, рівень цифровізації школи, наявність інтерактивних засобів навчання, відкритість педагогічного колективу до інновацій.

Це дає змогу визначити потенціал закладу освіти для реалізації моделі.

3. Діагностика рівня сформованості ключових компетентностей. Оцінюються комунікативна, математична, природничо-наукова, цифрова, соціальна та громадянська компетентності учнів. Результати формують базу для подальшого проектування освітніх дій і прогнозування результатів.

Таким чином, діагностичний етап виконує функцію аналітичного фундаменту моделі, на якому ґрунтуються всі подальші педагогічні рішення.

Проектувальний етап передбачає створення концептуальної основи педагогічної моделі. Головною метою є визначення стратегічних і тактичних цілей навчання, структури моделі, її логічної послідовності, взаємозв'язків між компонентами.

У межах цього етапу здійснюється:

– Формулювання мети і завдань моделі. Вони мають відповідати державним освітнім стандартам і забезпечувати розвиток ключових компетентностей, творчості, критичного мислення, емоційного інтелекту.

Наприклад, мета може полягати у формуванні в учнів навичок самостійного мислення через інтегровані навчальні ситуації.

– Визначення змістово-структурної моделі. Структура моделі охоплює цільовий, змістовий, процесуальний, технологічний та результативний блоки.

Цільовий визначає основні орієнтири діяльності; змістовий – добір навчального матеріалу; процесуальний – методи і форми роботи; технологічний – засоби навчання; результативний – критерії оцінки.

– Формулювання очікуваних результатів. У результаті проектування має бути визначено конкретні показники успішності – навчальні досягнення, рівень сформованості компетентностей, ступінь мотивації, розвиток емоційно-вольової сфери.

Проектувальний етап є ключовим елементом педагогічного конструювання, оскільки від точності постановки цілей залежить подальша ефективність реалізації всієї моделі.

Конструктивний етап спрямований на практичну організацію змісту навчання – добір педагогічних технологій, методів, форм і засобів, які найповніше реалізують визначені цілі.

На цьому етапі педагог виступає в ролі конструктора, який формує логіку навчального процесу, його дидактичну архітектуру.

Ключові напрями роботи:

– Добір педагогічних технологій. У сучасній початковій школі ефективними є технології проектного навчання (С. Сисоєва), технологія розвитку критичного мислення (О. Пометун), інтегроване навчання (Н. Бібік), диференційоване та інклюзивне навчання.

Залежно від змісту модель може бути побудована на основі технологій інтерактивного навчання, гейміфікації, змішаного навчання, або STEM-/STEAM-підходів.

– Вибір методів і прийомів. Доцільно використовувати методи дослідження, спостереження, рольової гри, експерименту, дискусії, моделювання життєвих ситуацій.

Такі методи забезпечують активну діяльність учнів, формують здатність до рефлексії та співпраці.

– Добір засобів навчання. Особливе місце займають цифрові засоби: інтерактивні дошки, платформи для навчання (LearningApps, ClassDojo, Kahoot), освітні симулятори (PhET, Scratch), а також дидактичні матеріали, створені самим учителем.

На конструктивному етапі модель набуває операційної форми, коли всі її елементи узгоджуються у єдину педагогічну систему.

Реалізаційний етап – це втілення моделі у практику освітнього процесу. Він включає апробацію та адаптацію педагогічних рішень у реальному навчальному середовищі.

Реалізація передбачає:

1. Організацію навчального процесу відповідно до моделі. Вчитель забезпечує послідовне впровадження елементів моделі – інтегрованих уроків, міжпредметних проєктів, ігрових чи дослідницьких ситуацій. При цьому враховуються індивідуальні особливості учнів і можливості освітнього середовища.

2. Підтримку зворотного зв'язку. Важливим компонентом є моніторинг навчальної активності, рівня залученості та успішності учнів. Використовуються щоденники спостережень, короткі опитування, електронні портфоліо, цифрові аналітичні інструменти.

3. Корекцію педагогічних дій. Реалізація моделі потребує гнучкості – учитель коригує зміст, темп, методи навчання відповідно до результатів проміжного аналізу.

На цьому етапі педагогічна модель перетворюється на живу систему, що саморегулюється й удосконалюється в процесі взаємодії з учасниками освітнього процесу.

Аналітико-оцінювальний етап. Завершальний етап методології – аналітико-оцінювальний, який забезпечує зворотний зв'язок і наукову верифікацію моделі. Його основна мета – оцінити ефективність реалізації, визначити рівень досягнення поставлених цілей, виявити напрями вдосконалення.

Основні завдання етапу:

– Моніторинг результатів. Здійснюється аналіз рівня навчальних досягнень, розвитку компетентностей, сформованості пізнавальної активності та соціальних навичок учнів.

Застосовуються кількісні (тести, анкетування) та якісні методи (інтерв'ю, педагогічне спостереження).

– Оцінювання ефективності моделі. Порівнюються результати експериментальних і контрольних груп, аналізуються показники мотивації, динаміка навчальних досягнень, психологічний комфорт учнів.

– Узагальнення й корекція. На основі аналізу формулюються висновки про ефективність моделі, визначаються напрями її вдосконалення та можливості масштабування.

Узагальнення результатів може оформлюватися у вигляді методичних рекомендацій, авторських програм чи інноваційних педагогічних проєктів.

Узагальнення методологічних принципів моделювання. Кожен із описаних етапів спирається на низку базових методологічних принципів, серед яких:

– системність – розгляд освітнього процесу як єдиної структури взаємопов'язаних елементів;

- науковість – використання перевірених педагогічних концепцій та емпіричних даних;
- гуманістичність – орієнтація на розвиток особистості дитини;
- інтерактивність і динамізм – гнучкість моделі, її здатність змінюватися відповідно до освітніх потреб;
- рефлексивність – постійний аналіз і вдосконалення власної педагогічної діяльності.

Отже, методологія побудови моделі освітнього процесу в початковій школі передбачає поетапне проектування, реалізацію й оцінювання педагогічної системи, що базується на принципах науковості, адаптивності та інноваційності.

Така модель дозволяє створити гнучке, компетентнісно орієнтоване навчальне середовище, у якому кожен учень отримує можливість максимально реалізувати свій потенціал.

Перспективи та інноваційні напрями педагогічного моделювання. Сучасна система освіти перебуває в стані постійного реформування та адаптації до викликів цифрової доби, глобалізації знань і необхідності розвитку ключових компетентностей учнів. У цьому контексті моделювання освітнього процесу розглядається не лише як метод педагогічного проектування, а як інструмент управління якістю освіти, що дозволяє педагогові створювати ефективні, науково обґрунтовані моделі навчальної діяльності.

Інноваційні напрями педагогічного моделювання зосереджені на використанні цифрових технологій, STEM- і STEAM-підходів, адаптивних освітніх систем, а також на розвитку інтерактивних форм взаємодії вчителя й учня.

Цифрове моделювання освітнього процесу

Одним із провідних напрямів сучасної педагогіки є цифрове моделювання, яке передбачає використання інформаційно-комунікаційних технологій для створення віртуальних освітніх середовищ, цифрових тренажерів, навчальних платформ і симуляторів.

Цифрові моделі навчання дозволяють:

- персоналізувати освітній процес, враховуючи рівень підготовки, пізнавальні інтереси та темп роботи кожного учня;
- забезпечити інтерактивність і візуалізацію навчального матеріалу;
- формувати навички самостійного пошуку інформації, критичного аналізу, комунікації та співпраці.

Використання віртуальних класів і цифрових лабораторій (Google Classroom, Microsoft Teams, ClassDojo, Kahoot, PhET) сприяє підвищенню пізнавальної мотивації, особливо у молодших школярів, для яких навчання через гру та візуальне сприйняття є найбільш ефективним.

Такі інструменти створюють середовище змішаного навчання, де поєднуються традиційні та дистанційні форми, що відповідає концепції Нової української школи (НУШ).

Окремої уваги заслуговує використання штучного інтелекту (ШІ) у педагогічному моделюванні. Алгоритми машинного навчання здатні здійснювати діагностику рівня засвоєння знань, пропонувати індивідуальні

завдання, прогнозувати результати навчання. Завдяки цьому навчальний процес стає адаптивним, динамічним і прогнозованим, а роль учителя трансформується у модератора освітнього середовища, який керує процесом розвитку учня на основі цифрової аналітики.

Цифрове моделювання також відкриває перспективи для реалізації принципів інклюзивної освіти – створення навчальних ситуацій, де кожна дитина, незалежно від її індивідуальних можливостей, може активно брати участь у пізнавальній діяльності.

Впровадження STEM- і STEAM-моделей

Ще одним важливим інноваційним напрямом є інтеграція STEM- (Science, Technology, Engineering, Mathematics) та STEAM- (Science, Technology, Engineering, Arts, Mathematics) моделей у навчальний процес початкової школи [10].

Ці моделі орієнтовані на формування в учнів здатності застосовувати знання з різних галузей у реальних життєвих ситуаціях, а також на розвиток інженерного, креативного та критичного мислення.

STEM-освіта базується на дослідницько-проектній діяльності, коли учні розв'язують проблеми, наближені до реального життя. У початковій школі це може реалізовуватися через створення макетів, конструкторських моделей, простих технічних проектів, експериментів у сфері природничих наук.

STEAM-модель, доповнена елементом «Arts», забезпечує поєднання точних і гуманітарних дисциплін, формує естетичну, емоційну та творчу складові особистості дитини, що особливо важливо у віці початкової школи, коли навчання тісно пов'язане з грою, фантазією та художнім самовираженням.

У контексті моделювання освітнього процесу ці підходи забезпечують комплексність і міждисциплінарність навчання. Наприклад, під час вивчення теми «Вода» учні можуть проводити досліди (наука), створювати макет колообігу води (інженерія), рахувати кількість крапель (математика) та оформлювати результати у вигляді малюнка чи презентації (мистецтво). Така інтегрована модель сприяє глибшому розумінню зв'язків між явищами і розвитку дослідницької компетентності.

Адаптивні освітні системи

Адаптивне моделювання навчання базується на принципі індивідуалізації освітньої траєкторії. Його метою є створення таких моделей, які реагують на зміни в рівні знань, мотивації й емоційному стані учня.

У таких системах використовуються цифрові аналітичні інструменти, що збирають дані про успішність, активність, рівень засвоєння матеріалу. На основі цієї інформації система формує персоналізований маршрут навчання, пропонує додаткові матеріали або вправи.

Адаптивні системи особливо ефективні для початкової школи, адже дозволяють урахувати:

- різні типи сприйняття інформації (візуальний, аудіальний, кінестетичний);
- індивідуальний темп навчання;
- рівень емоційної готовності до засвоєння нового матеріалу.

Такі підходи створюють комфортне середовище, де дитина не відчуває стресу від невідповідності колек-

тивному темпу, а навпаки – отримує задоволення від навчання та досягає кращих результатів.

Наукові дослідження показують, що адаптивні моделі підвищують ефективність навчання на 20–30% (OECD, 2021), а також стимулюють внутрішню мотивацію до пізнавальної діяльності.

Інтерактивне та імітаційне моделювання

Інтерактивне моделювання виступає важливим чинником формування активної позиції учня в освітньому процесі. Його основою є створення умов для співпраці, діалогу, гри, експерименту, у яких дитина стає не пасивним споживачем знань, а творцем нової інформації.

Імітаційні моделі (симуляції) дозволяють відтворювати реальні життєві або природні процеси, забезпечувати практичну спрямованість навчання.

Такі форми роботи дають змогу молодшим школярам розвивати логічне, критичне та креативне мислення, навички роботи в групі, вміння ухвалювати рішення.

Застосування цифрових симуляторів типу PhET Interactive Simulations, Minecraft Education Edition, Scratch або Tynker сприяє формуванню дослідницької культури та створює ситуації, де навчання стає природним процесом пізнання через дію.

Інтерактивне моделювання також стимулює емоційний інтелект, адже учні навчаються сприймати, аналізувати й виражати власні емоції в освітніх ігрових ситуаціях.

Узагальнення перспектив розвитку педагогічного моделювання

Педагогічне моделювання майбутнього поєднуватиме цифрову адаптивність, когнітивну гнучкість і гуманістичну спрямованість. Його розвиток передбачає:

- створення інтегрованих освітніх екосистем, у яких поєднуються традиційні та віртуальні середовища;
- впровадження штучного інтелекту та аналітики великих даних (Big Data) у педагогічну практику;
- розвиток національних банків педагогічних моделей для обміну кращими практиками між учителями;
- посилення ролі емоційно-креативних компонентів (артпедагогіка, гейміфікація, дизайн-мислення) у процесі моделювання.

Перспективним напрямом наукових досліджень є розробка методик оцінювання ефективності педагогічних моделей, яка враховуватиме не лише академічні результати, а й розвиток емоційного інтелекту, креативності, соціальної взаємодії.

Таким чином, інноваційні напрями педагогічного моделювання визначають стратегічний вектор розвитку сучасної освіти. Їх реалізація у початковій школі дозволяє створити новий тип освітнього середовища – інтерактивного, гнучкого, технологічно насиченого й орієнтованого на всебічний розвиток особистості дитини.

Висновки. Моделювання освітнього процесу є ключовим чинником удосконалення навчання в початковій школі. Воно забезпечує системність, адаптивність і результативність педагогічної діяльності, сприяє гармонійному розвитку дитини й формуванню її компетентностей. Перспективним напрямом є інтеграція цифрових технологій, штучного інтелекту та гейміфікації в моделювання навчального середовища.

Література:

1. Бех І. Д. Виховання особистості: підручник. Київ: Либідь, 2003. 278 с.
2. Савченко О. Я. Дидактика початкової школи. Київ: Генеза, 2012. 368 с.
3. Бібік Н. М. Компетентнісний підхід: реалії та перспективи. Київ: Педагогічна думка, 2011. 264 с.
4. Сусь Б. А., Шут М. І. Діяльнісний підхід як ефективний спосіб забезпечення дієвості знань. *Педагогічні науки*. 2007. № 4. С. 5–8.
5. Шмир М. Лінгводидактичні аспекти реалізації діяльнісного підходу в навчанні іноземної мови: монографія. Київ: Педагогічна думка, 2017. 232 с.
6. Dewey J. *Experience and Education*. New York : Macmillan, 1938. 116 p.
7. Красевський В. В. Методологія педагогіки: підручник. Київ: Педагогічна преса, 2005. 240 с.
8. Карамушка Л. М. Психологія управління навчальним закладом. Київ: Либідь, 2002. 320 с.
9. Сухомлинський В. О. Серце віддаю дітям. Київ: Радянська школа, 1977. 383 с.
10. OECD. *The Future of Education and Skills 2030*. Paris: OECD Publishing, 2021. 88 p.

References:

1. Bekh, I. D. (2003). *Vykhovannia osobystosti [Education of Personality]*. Kyiv: Lybid [in Ukrainian].
2. Savchenko, O. Ya. (2012). *Dydaktyka pochatkovoї shkoly [Didactics of Primary School]*. Kyiv: Heneza [in Ukrainian].
3. Bibik, N. M. (2011). *Kompetentnisnyi pidkhid: realii ta perspektyvy [Competence-Based Approach: Realities and Prospects]*. Kyiv: Pedagogichna dumka.
4. Sus, B. A., Shut, M. I. (2007). *Diialnisnyi pidkhid yak efektyvnyi sposib zabezpechennia diievosti znan [Activity-based approach as an effective way to ensure the effectiveness of knowledge]*. *Pedahohichni nauky – Pedagogical sciences*, no 4, pp. 5–8 [in Ukrainian].
5. Shmyr, M. (2017). *Linhvodydaktychni aspekty realizatsii diialnisnoho pidkhodu v navchanni inozemnoi movy [Linguodidactic aspects of implementing the activity-based approach in foreign language teaching]*. Kyiv: Pedagogichna dumka [in Ukrainian].
6. Dewey, J. (1938). *Experience and Education*. New York: Macmillan [in English].
7. Kraievskiy, V. V. (2005). *Metodolohiia pedahohiky [Methodology of Pedagogy]*. Kyiv: Pedagogichna presa [in Ukrainian].
8. Karamushka, L. M. (2002). *Psykholohiia upravlinnia navchalnym zakladom [Psychology of Educational Institution Management]*. Kyiv: Lybid [in Ukrainian].
9. Sukhomlynskyi, V. O. (1977). *Sertse viddaiu ditiam [I Give My Heart to Children]*. Kyiv: Radianska shkola [in Ukrainian].
10. OECD. (2021). *The Future of Education and Skills 2030*. Paris: OECD Publishing [in English].

Дата першого надходження статті до видання: 30.01.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 20.03.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 12.05.2026